

§ 392 tr. ř. Zmateční stížnost generální prokuratury vyvozuje z ustanovení § 392 tr. ř., poukazujíc na rozh. býv. víd. nejv. soudu sb. čís. 2473, 2590, 2705, že stížnost proti ustanovení útrat soudem odvolacím jest beze vší pochyby přípustnou. K tomuto výkladu § 392 tr. ř. nemůže se nejvyšší soud připojit. § 392 tr. ř. upravuje instanční postup v otázce útratové pro řízení týkající se zločinů a přečinů. Pro řízení v případech přestupkových platí ustanovení to podle § 447 tr. ř. jen tehdy, není-li v hlavě dvacáté šesté o otázce, o kterou tu jde, ustanovení odchylného. § 481 tr. ř. však výslovně praví, že proti rozhodnutím okresních soudců, pokud se z nich nelze odvolati, mají účastníci do tří dnů opravný prostředek stížnosti ke sborovému soudu první stolice. Toto ustanovení uchyluje se tudíž i od pravidla § 392 tr. ř., jednak co do lhůty k podání opravného prostředku (tři dny místo 14 dnů), jednak co do příslušnosti, neboť na místo sborového soudu druhé stolice nastupuje sborový soud stolice první. Jinak však platí, ježto v hlavě dvacáté šesté není v tomto směru dalších předpisů, ostatní ustanovení § 392 tr. ř. také pro řízení přestupkové, zejména též předpis, že sborový soud první stolice jako soud odvolací rozhoduje s konečnou platností o útratách trestního řízení, a to i tehda, jde-li o útraty řízení odvolacího. Byl by v tom rozpor, kdyby, co se týče lhůty a právního pořadu od okresního soudu na soud odvolací, měl sice platiti § 481 tr. ř., naproti tomu však kdyby šlo o rozhodnutí odvolacího soudu, mělo by býti použito § 392 tr. ř. Rovněž by byl rozpor v tom, kdyby se proti rozhodnutí odvolacího soudu ve věci hlavní a ve výroku o útratách trestního řízení (§ 389 tr. ř.) nepřipouštěl další opravný prostředek, proti rozhodnutí odvolacího soudu o oněch útratách, které nejsou předmětem rozsudku (§ 392 tr. ř.), tedy i proti útratám podle § 390 tr. ř., připouštěl další pořad na vrchní zemský soud a vytvořila se takto v tomto bodě třetí stolice. Při tom nečiní rozdíl, zda odvolací soud rozhodnutí okresního soudu potvrdil, či změnil je, jinak rozhodl a je též lhostejno, zda bylo přisouzení útrat napadeno co do základu či jen co do výše, jak již vrchní zemský soud ve svém odmítajícím usnesení v podstatě správně uvedl. I v samém ustanovení § 392 tr. ř. by byl vnitřní rozpor, kdyby proti rozhodnutí vydanému vrchním zemským soudem jako soudem druhé stolice v řízení před soudy sborovými nebylo opravného prostředku, naproti tomu však, by takový opravný prostředek byl přípustným proti rozhodnutí vydanému zemským nebo krajským soudem jako druhou stolicí v řízení přestupkovém (viz rozh. nejv. soudu víd. čís. 4083 n. ř.). Z těchto úvah bylo zmateční stížnost generální prokuratury na záštitu zákona v tomto směru zamítnouti.

Čís. 3222.

Za opravu podle § 19 tisk. zák. může žádati každý, kdo byl dotčen obsahem novinářského článku. Stačí, by osoba ta byla k uveřejněnému článku ve vztahu objektivně poznatelném.

Osoba, domáhající se opravy, jest oprávněna osvědčiti své oprávnění proti redaktoru zvláštním, od ostatního obsahu zaslané opravy oddě-

leným přípisem. Stručný výkaz oprávnění opravujícího tvoří po případě nezbytnou součást opravy.

(Rozh. ze dne 12. července 1928, Zm I 282/28.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem: Rozsudkem okresního soudu v Kutné Hoře ze dne 13. ledna 1928, jímž byl obžalovaný podle § 259 čis. 3 tr. ř. zproštěn ze soukromé obžaloby pro přestupek podle § 21 zákona o tisku čis. 6/63 ř. zák., jakož i rozhodnutím krajského soudu jako soudu odvolacího v Kutné Hoře ze dne 21. února 1928, jímž byl rozsudek ten potvrzen, byl porušen zákon v ustanovení § 19 a 21 zák. o tisku.

D ů v o d y:

JUDr. Rudolf T. podal dne 15. listopadu 1927 u okresního soudu v Kutné Hoře oznámení na Josefa M-ého, zodpovědného redaktora a vydavatele časopisu »N. H.« v Č. B. pro přestupek podle § 21 zákona o tisku. V čísle 42. tohoto časopisu z 28. října 1927 v rubrice »Různé zprávy« vyšel tento článek: »Sociální pojištění nemá mnoho přátel jako každá novota, vyžadující určitých obětí. Nemělo jich mnoho příkladně válení silnic, mělo jich ještě méně dělnické úrazové pojištění, jež dnes pevně vkloubeno dokonce může snížit sazby. Každá věc potřebuje k svému zavedení dvou věcí: času a rozvahy. Vžije se časem i sociální pojištění, až novelisace bez újmy pojištěnců učiní je stravitelnějším. Proto překvapují nás stesky na dnešní zostřenou praxi zdejší okresní nemocenské pojišťovny, že dlužné příspěvky vymáhá dvojí exekucí (knihovní i mobilární), kde by stačila jedna, když již pojišťovna nechce sečkat s platbou do doby příznivější. Zbytečné dvojí výlohy, způsobené zdejšími podnikateli, jdou již do částek mnohatisícových. Je to trochu špatná příprava pro budoucí spolusprávu a demokratisaci. Zatím povšechně jen zaznamenáváme tyto stesky, jež při dnešním daňovém i přírážkovém přetížení jistě zaslouží úvahy. Podnikatelé prý hodlají svolati veřejnou protestní schůzi v této věci. Snad toho ani nebude třeba po tomto upozornění, ježto dle našich informací pokladna o této praxi nevěděla.« JUDr. Rudolf T. zaslal redakci časopisu »N. H.« dne 29. října 1927 doporučeným dopisem tiskovou opravu tohoto znění: »Sociální pojištění: Podle § 19 tiskového zákona prosím o otištění této opravy: Obsah článku Sociální pojištění týká se mne, protože jsem právním zastupcem Okresní nemocenské pojišťovny v Č. B. a tvrdí se tam, že pokladna ničeho nevěděla o zavedení zostřené prakse. Není pravda, že nastala zostřená prakse zdejší okresní nemocenské pojišťovny tím, že dlužné příspěvky vymáhá dvojí exekucí (knihovní i mobilární), kde by stačila jedna, že vznikají z toho zbytečné výlohy, které u č-ských podnikatelů jdou již do částek mnohatisícových, nýbrž jest pravda, že dvojí exekucí zdražují se útraty jen o 10% poplatek kumulační z tarifní položky za podání a protože nejvyšší sazba za exekuční podání jest 300 Kč,

může zdražení při kumulování exekučního návrhu činiti nejvíce 30 Kč, a že exekuce byly spojovány jen v případech, kde majetkové poměry podnikatelovy byly nejisté nebo podnikatelé úmyslně neplatili a že se to stalo v Č. B. všeho všudy jen u tří podnikatelů, u nichž šlo o pohledávky 28.893 Kč 78 h, 3.514 Kč 46 h a 3.301 Kč 18 h, takže zdražení v těchto případech činilo 14 Kč 20 h a dvakrát po 4 Kč 60 h, celkem tedy 23 Kč 40 h. V Č. B., 29. října 1927. Dr. R. H.« Oprava ta přinesena nebyla. Proto navrhl Dr. Rudolf T., by Josef M. byl potrestán pro přestupek podle § 21 tisk. zák., by mu bylo uloženo opravu z 29. října 1927 otisknouti a by byl odsouzen k náhradě útrat. Rozsudkem ze dne 13. ledna 1928 byl obviněný podle § 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby v podstatě z těchto důvodů: Soud dospěl ku přesvědčení, že se obsah článku týká výhradně okresní nemocenské pojišťovny v Č. B. a že o soukromém obžalobci v něm není zmínky; že sice závěrečná slova článku: »Ježto podle našich informací pokladna o této praxi nevěděla, znamenají narážku na kohosi třetího, jeho osoba však není přesně určena, ba ani blíže naznačena, by se slova ta na ní musila vztahovati. Podle přesvědčení soudu neměl soukromý obžalobce důvodu, by tato slova na sebe nutně vztahoval a jimi se cítil dotčen. Nebyl-li však dotčen, nemá podle ustanovení § 19 zákona o tisku práva domáhati se opravy článku a obviněný důvodně, tedy nikoli bez příčiny zdráhal se opravu otisknouti. Soukromý obžalobce v úvodu vynucované opravy tvrdí, že se opravovaný článek týká jeho, poněvadž jest právním zástupcem okresní nemocenské pojišťovny v Č. B. Toto tvrzení není v souvislosti s opravovaným článkem, který se o poměru soukromého obžalobce k nemocenské pojišťovně vůbec nezmiňoval, soukromý obžalobce překročil meze tiskové opravy, takže obviněný i z toho důvodu měl důvod opravu odepřít. Odvolání soukromého obžalobce z výrobu o vině zůstalo bezvýsledným, krajský soud v Kutné Hoře jako soud odvolací rozhodnutím ze dne 21. února 1928 je zamítl jako bezdůvodné, poukázav na odůvodnění napadeného rozsudku.

Tyto rozsudky neodpovídají zákonu, zakládající se na právně mylném výkladu ustanovení § 19 zák. o tisku. § 19 zákona o tisku poskytuje právo žádati za opravu skutečností, uveřejněných v periodickém tiskopisu každé »súčasťné osobě soukromé«. Súčasťnou osobou jest rozuměti každého, kdo má právní zájem na tom, by bylo nepravdivé, skutečnému stavu věci odporující sdělení uvedeno na pravou míru, by se tak okruh čtenářů tiskopisu dověděl pravdu zájemcem tvrzenou. Může tedy za opravu žádati každý, kdo jest obsahem novinářského článku dotčen. Netřeba, by dotyčná osoba byla v článku přímo jmenována nebo poznačena takovým způsobem, z něhož by bylo pro každého zřejmo, že se článek na ni vztahuje, nebo dokonce, jak důvody rozsudku uvádějí, že se na ni musí vztahovati; stačí — jest však také potřebí, by se skutečnosti ve článku uveřejněné dotýkaly zájmového okruhu toho, jenž za opravu žádá, by tedy osoba ta byla k uveřejněnému článku ve vztahu objektivně poznatelném. Stejný názor zastává i nauka, zejména i nauka německá, vztahující se k § 11 něm. tisk. zá-

kona ze 7. května 1874 (čís. 65 ř. zák.), jenž má obdobné ustanovení jako § 19 zákona o tisku. Tak: Sládeček: Tiskové právo str. 113, Berner: Lehrbuch des deutschen Pressrechtes 1876, str. 235, M. Stenglein: Kommentar zu den strafrechtlichen Nebengesetzen des deutschen Reiches 5. vyd. str. 362, Mannheim: Pressrecht (v encyklopedii vydané nákladem Springerovým v Berlíně) str. 23. Vychází-li se z tohoto výkladu pojmu osoby účastněné a zkoumá-li se článek, jehož opravy se Dr. T. domáhá, nutno dojít k poznání, že rozsudek neprávem odpírá Dru T-ovi povahu osoby účastněné. Článek vytýká okresní nemocenské pojišťovně v Č. B. zostřenou praxi při vymáhání dlužných příspěvků, tvrdě, že dlužné příspěvky vymáhá dvojí exekucí (mobilární i knihovní), kde by stačila jedna, že zbytečné dvojí výlohy tím způsobené jdou do částek mnohatisícových, a dodává, že pokladna o této praxi nevěděla. Z tohoto dodatku jest zřejmo, že za kárané, podle názoru článku zbytečné vymáhání dlužných příspěvků dvojí exekucí nečiní se zodpovědnou pokladna sama, t. j. její správa nebo úřednictvo, nýbrž někdo třetí. To připouštějí důvody rozsudkové, uvádějíce, že ona slova znamenají nárazku na kohosi třetího. Pokládá tedy rozsudek vztah osoby třetí k onomu článku za objektivně poznatelný z článku samého. Okruhu čtenářstva krajinského časopisu, jenž článek přinesl, aspoň určité jeho části nebylo ovšem neznámo, kdo exekuce ty provádí; budiž tu poukázáno zejména na funkcionáře a úředníky nemocenské pokladny Č-ské, pak na ony dlužníky pokladny, na nichž Dr. T. jako právní zástupce pokladny vymáhal dlužné příspěvky. Že snad v širší veřejnosti tyto poměry nebyly obecně známy, není posuzování věci na újmu. Poněvadž pak Dr. T. v opravě jím zaslané sám se přihlašuje jako osoba, jež jménem, pokud se týče v právním zastoupení pokladny Č-ské provádí exekuce, o nichž se ve článku činí zmínka, nemohl míti ani zodpovědný redaktor pochybnosti o tom, že Dr. T. jest osobou účastněnou ve smyslu § 19 zák. o tisku, jež jest oprávněna, žádati za opravu článku jí se dotýkajícího.

Rozsudek jest právně mylný i potud, pokud má za to, že soukromý obžalobce tím, že v zaslané opravě tvrdí, že se opravovaný článek týká jeho, poněvadž jest právním zástupcem okresní nemocenské pokladny, překročil meze tiskové opravy. Poněvadž zodpovědný redaktor není povinen uveřejniti opravu, zaslanou osobou nesúčastněnou, jest samozřejmo, že zasílatel opravy musí redaktorovi své účastnění nějakým způsobem prokázati v případech, kde jest to za účelem přiznání opravy nutným. Formu, kterou se tak má státi, zákon nepředpisuje, nebude proto závary, jestliže osoba oprávněná svoji legitimaci osvědčí redaktorovi zvláštním, od ostatního obsahu zaslané opravy odděleným přípisem. Třebaže však průkaz legitimace k opravě jest především určen pro zodpovědného redaktora, nelze tvrditi, že nemá významu i pro čtenáře časopisu. Naopak začasť budou míti i čtenáři časopisu zájem na tom, by zvěděli, kdo se opravy domáhá a z jakého důvodu se právě osoba opravu žádající opravy domáhá, jaký jest zájem této osoby na uveřejnění opravy, zejména tam, kde by jinak smysl opravy nebyl nezasvě-

cenému čtenáři ani dosti pochopitelným. V takových případech bude tvořiti stručný výkaz legitimace opravujícího nezbytnou součástí opravy. Tak se má věc i v souzeném případě. Z článku, jehož opravy se JUDr. T. domáhá, lze sice seznati, že článek čelí též proti třetí osobě, nelze však z něho každému jasně postřehnouti, že by touto osobou byl právě JUDr. T. Bylo tedy nejen účelno, nýbrž i nutno k porozumnění věci, by oprava obsahovala i stručný výkaz legitimace opravující Dr. T-a k opravě. V případech takového rázu byl by zřejmě porušen účel, jež tisková oprava podle zákona má, kdyby se pokládalo uvedení legitimace opravujícího v doslovu opravy za překročení mezí, jež jsou obsahu opravy zákonem vytčeny. Není proto správným názor rozsudku, že v opravě obsažené tvrzení Dr. T-a, že se článek dotýká jeho, poněvadž jest právním zástupcem okresní nemocenské pokladny v Č. B., není v souvislosti s opravovaným článkem, a má-li rozsudek za to, že i z tohoto důvodu byl odpovědný redaktor oprávněn odepřítí uveřejnění opravy, spočívá názor ten na právně mylném výkladu § 19, pokud se týče 21 tisk. zákona. Bylo proto zmateční stížnosti generální prokuratury podle § 33 tr. ř. vyhověti a podle §§ 292 a 479 tr. ř. uznati, jak se stalo.

Čís. 3223.

»Chamtivostí« (§ 491 tr. zák.) jest nezřízená žádost po penězích a po majetkovém prospěchu, lakotné bažení po rozmnožení majetku, které nepřihlíží ke kvalitě prostředků, jimiž má býti dosaženo tohoto účelu. Nespadá sem však výrok, že »někdo nemá dosti na svém majetku«.

Předpis § 267 tr. zák. vztahuje se nejen na souběh reální, nýbrž i na souběh ideální.

(Rozh. ze dne 12. července 1928, Zm II 168/28.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem: Rozsudkem okresního soudu ve Žďánicích ze dne 15. prosince 1926, pokud jím byl obžalovaný uznán vinným přestupkem proti bezpečnosti cti podle § 491 tr. zák., spáchaným tím, že slovy: »dále bych prosil Z. školní výbor, by řádně prozkoumal restrikce zákona a uznal, zdali nemůže p. uč. B. býti při tom živ, dostane-li z pole 30.000 Kč pachtovného, kromě toho, co strží z těch polí, co si sám obdělá«, obsaženými v podání zaslaném dne 17. dubna 1926 zemskému školnímu výboru v B., neuváděje určitých skutků, křivě vinil soukromého obžalobce Ludvíka B-u z opovržlivého smýšlení — byl porušen zákon v ustanovení § 491 tr. zák.; rozsudek se v tomto výroku, ponechávajíc výrok odsuzující pro přestupek podle § 488 tr. zák. a výrok o nákladech trestního řízení netknutým, dále ve výroku o trestu a v souvisejícím výroku, že se zámítá návrh na povolení podmíněného odkladu výkonu trestu, zrušuje, a obžalovaný se podle § 259 čís. 3 tr. ř. sprostňuje z obžaloby pro přestupek podle § 491 tr. zák. Pokud zmateční stížnost generální prokura-